ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ

પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર (બિનહથિયારી), ગુજરાત પોલીસ સેવા, વર્ગ–૨ ની જગ્યાઓ પર ભરતી માટેની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ

(વર્ષ–૨૦૧૭ થી અમલમાં)

અનુક્રમણિકા		
અનુક્રમ નંબર	વિગત	પૃષ્ઠ ક્રમાંક
૧	પરીક્ષા પદ્ધતિ	૧
૨	પ્રાથમિક પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ	
૩	સામાન્ય અભ્યાસ	૩
૪	મુખ્ય પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ	
૫	ગુજરાતી	૮
૬	અંગ્રેજી	૧૦
૭	સામાન્ય અભ્યાસ–૧	૧૨
૮	સામાન્ય અભ્યાસ–૨	૧૪

પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર (બિનહથિયારી), ગુજરાત પોલીસ સેવા, વર્ગ-૨ ની જગ્યા પર ભરતી માટેની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા પધ્ધતિ.

નોંધ: પરીક્ષાનું માધ્યમ ગુજરાતી અને અંગ્રેજી રહેશે. મુખ્ય પરીક્ષામાં ગુજરાતી અને અંગ્રેજીના પ્રશ્નપત્રો સંબંધિત ભાષામાં રહેશે. અભ્યાસક્રમના અર્થઘટનના પ્રશ્નના કિસ્સામાં અંગ્રેજી અર્થઘટનને આખરી ગણવાનુ રહેશે.

૧. પ્રાથમિક કસોટી

ક્રમ	પરીક્ષાનો પ્રકાર	પ્રશ્નપત્રનુ નામ	સમય	કુલ ફાળવેલ ગુણ
૧.	હેતુલક્ષી	સામાન્ય અભ્યાસ	૩ કલાક	૩૦૦

૨. શારીરિક ક્ષમતા કસોટી

(પ્રાથમિક પરીક્ષામાં સફળ થયેલ હોય તેવા ઉમેદવારો માટે)

ઉમેદવાર	પરીક્ષા	લાયકી ધોરણ
તમામ પુરૂષ	૫૦૦૦ મીટરની દોડ	૨૫ મિનિટમાં
તમામ મહિલા	૧૬૦૦ મીટરની દોડ	૯.૩૦ મિનિટમાં

૩. મુખ્ય પરીક્ષા

(નિયત શારીરિક ક્ષમતા કસોટીમાં લાયક ઠરેલ હોય અને નિયત શારીરિક માપદંડ ધરાવતા હોય તેવા ઉમેદવારો માટે)

ક્રમ	પરીક્ષાનો પ્રકાર	પ્રશ્નપત્રનુ નામ	સમય	કુલ ફાળવેલ ગુણ
૧.	વર્ણનાત્મક	ગુજરાતી	૩ કલાક	૨૦૦
૨.		અંગ્રેજી	૩ કલાક	૨૦૦
૩.		સામાન્ય અભ્યાસ-૧	૩ કલાક	૨૦૦
૪.		સામાન્ય અભ્યાસ-૨	૩ કલાક	૨૦૦
મુખ્ય લેખિત પરીક્ષાના કુલ ગુણ				૮૦૦
વ્યક્તિત્વ કસોટી (ફક્ત મુખ્ય લેખિત પરીક્ષામાં લાયક ઠરેલ હોય તેમના માટે)				૧૦૦
આખરી પસંદગી માટે ગણતરીમાં લેવાના થતા કુલ ગુણ				૯૦૦

પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર (બિનહથિયારી),

ગુજરાત પોલીસ સેવા, વર્ગ–૨ ની

પ્રાથમિક પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ

વિષય કોડ-PSP **(હેતુલક્ષી)**

સામાન્ય અભ્યાસ (પ્રાથમિક પરીક્ષા)

ગુણ-૩૦૦ **પ્રશ્નોની સંખ્યા-૩૦૦** **માધ્યમ- ગુજરાતી/અંગ્રેજી** **સમય-૧૮૦ મીનીટ**

(૧) ઈતિહાસ

૧. સિંધુ ખીણની સભ્યતા: લાક્ષણિકતાઓ, સ્થળો, સમાજ, સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ, કળા અને ધર્મ. વેદિક યુગ- જૈન ધર્મ અને બૌધ્ધ ધર્મ.

૨. મૌર્ય અને ગુપ્ત સામ્રાજ્ય, ચોલા અને પલ્લવ રાજવંશો.

૩. ગુજરાતના મહત્વના રાજવંશો-અસરો અને પ્રદાન, મહત્વની નીતિઓ, તેમનું વહીવટી તંત્ર, અથતંત્ર, સમાજ, ધર્મ, કલા, સ્થાપત્ય અને સાહિત્ય.

૪. ભારતમાં યુરોપિયનોનું આગમન, ભારતમાં બ્રિટિશ શાસનની સ્થાપના અને વિસ્તરણ, ભારતનો ૧૮૫૭ નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ : ગુજરાતના વિશેષ સંદર્ભમાં, ૧૯મી સદીમાં ભારત અને ગુજરાતમાં ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારા આંદોલનો.

૫. ભારતની સ્વતંત્રતા માટેની ચળવળ, ભારત અને વિદેશમાં ભારતીય ક્રાંતિકારીઓ, ગુજરાત અને ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓનો ફાળો અને ભૂમિકા.

૬. સ્વાતંત્ર્ય પૂર્વે અને સ્વાતંત્ર્યોત્તર ભારતમાં મહાત્મા ગાંધી અને સરદાર પટેલની ભૂમિકા અને પ્રદાન.

૭. આઝાદી પછીનું ભારત: દેશમાં રાજ્યોનું પુનર્ગઠન, મહાગુજરાત ચળવળ, અગત્યની ઘટનાઓ.

૮. સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ અને ગુજરાતના દેશી રાજ્યોના શાસકોના સુધારાવાદી પગલાઓ અને સિધ્ધિઓ.

(૨) સાંસ્કૃતિક વારસો

૧. ભારત અને ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો : કળાસ્વરૂપો, સાહિત્ય, શિલ્પ અને સ્થાપત્ય.

૨. ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ અને મૌખિક પરંપરા: તેનું મહત્વ, લાક્ષણિકતાઓ અને અસરો.

૩. ગુજરાતની કળા અને કસબ : સામાજિક સાંસ્કૃતિક પ્રદાન.

૪. આદિવાસી જનજીવન

૫. ગુજરાતના તીર્થસ્થળો અને પર્યટનસ્થળો.

(૩) ભારતીય રાજ્ય વ્યવસ્થા, બંધારણ, સામાજિક ન્યાય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો.

૧. ભારતીય બંધારણ- ઉદ્ભવ અને વિકાસ, લાક્ષણિકતાઓ, આમુખ, મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો, માર્ગદર્શક સિધ્ધાંતો, અગત્યના બંધારણીય સુધારા, મહત્વની જોગવાઇઓ અને અંતર્નિહિત માળખું.

GPSC

૨. સંઘ અને રાજ્યના કાર્યો અને જવાબદારીઓ, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનમંડળ: માળખુ, કાર્યો, સત્તા અને વિશેષાધિકારો. રાષ્ટ્રપતિ અને રાજ્યપાલની ભૂમિકા

૩. બંધારણીય સંસ્થાઓ, વૈધાનિક, નિયમનકારી અને અર્ધ-ન્યાયિક સંસ્થાઓ.

૪. પંચાયતી રાજ.

૫. જાહેર નીતિ અને શાસન. શાસન ઉપર ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકરણનાં પ્રભાવો.

૬. અધિકાર સંલગ્ન મુદ્દાઓ (માનવ અધિકાર, સ્ત્રીઓના અધિકાર, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના અધિકારો, બાળકોના અધિકાર) ઈત્યાદી.

૭. ભારતની વિદેશનિતી – આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો – મહત્વની સંસ્થાઓ, એજન્સી, વિવિધ સંગઠનો, તેમનુ માળખુ અને અધિકૃત આદેશ.

૮. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારની અગત્યની નીતિઓ અને કાર્યક્રમો.

(૪) ભારતીય અર્થતંત્ર અને આયોજન

૧. સ્વતંત્રતાના પર્વે ભારતીય અર્થતંત્ર, ભારતમાં આયોજનની કામગીરીનો ઉદભવ અને વિકાસ-ઐતિહાસિક ચર્ચાઓ, આયોજનના મોડેલો અને સમયાન્તરે તેમાં આવેલા ફેરફારો. સુધારાઓ પછીના સમયમાં ભારતીય અર્થતંત્ર: નવા આર્થિક સુધારાઓ, નીતિ આયોગ: ઉદ્દેશો, બંધારણ અને કાર્યો.

૨. કૃષિ ક્ષેત્ર અને ઉદ્યોગ ક્ષેત્રમાં વિવિધ આર્થિક નીતિઓ અને સુધારાઓ, ભારતીય અર્થતંત્રમાં આંતરમાળખું. બેંકિંગ અને વીમો; નિયમનકારી માળખું. ભારતીય અર્થતંત્ર પર ખાનગીકરણનો પ્રભાવ, વિકાસ, પડકારો અને તકો.

૩. ભારતીય જાહેર વિત્ત વ્યવસ્થા; ભારતીય કર પદ્ધતિ, જાહેર ખર્ચ, જાહેર દેવું, ભારતીય અર્થતંત્રમાં ખાધ અને સહાય. કેન્દ્ર અને રાજ્યના નાણાકીય સબંધો. વસ્તુ અને સેવા કર (GST): ખ્યાલ અને સૂચિતાર્થો.

૪. ભારતના વિદેશ વ્યાપારનાં વલણો, સંરચના, માળખું અને દિશા.

૫. ગુજરાતનું અર્થતંત્ર-એક અવલોકન; ગુજરાતમાં સામાજિક ક્ષેત્રો: શિક્ષણ, આરોગ્ય, અને પોષણ. કૃષિ, વન, જળ સંસાધનો, ખાણ, ઉદ્યોગ અને સેવા ક્ષેત્ર. આર્થિક અને સામાજિક માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસની નીતિઓ. ગુજરાતમાં સહકારી ક્ષેત્ર.

(૫) ભૂગોળ

૧. સામાન્ય ભૂગોળ: સૂર્યમંડળના ભાગરૂપ પૃથ્વી, પૃથ્વીની ગતિ, સમય અને ઋતુની વિભાવના, પૃથ્વીની આંતરિક સંરચના, મુખ્ય ભૂમિસ્વરૂપો અને તેની લાક્ષણિકતાઓ, વાતાવરણની સંરચના અને સંઘટન, આબોહવાના તત્વો અને પરિબળો, વાયુ સમુચ્ચ અને વાતાગ્ર, વાતાવરણીય વિક્ષોભ, આબોહવાકીય બદલાવ, મહાસાગરો : ભૌતિક, રાસાયણીક, જૈવિક લાક્ષણિકતાઓ, જલીય આપત્તિઓ, દરીયાઈ અને ખંડીય સંશાધનો.

૨. ભૌતિક ભૂગોળ: ભારત, ગુજરાત અને વિશ્વના સંદર્ભમાં : મુખ્ય પ્રાકૃતિક વિભાગો, ભૂકંપ અને ભૂસ્ખલન, કુદરતી અપવાહ, મૌસમી આબોહવાના પ્રદેશો: વાતાવરણીય વિક્ષોભ, ચક્રવાત, કુદરતી વનસ્પતિ: રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન અને અભ્યારણો, જમીનના મુખ્ય પ્રકારો, ખડકો અને ખનીજો.

૩. સામાજિક ભૂગોળ: ભારત, ગુજરાત અને વિશ્વના સંદર્ભમાં : વસ્તીનું વિતરણ, વસ્તી ઘનતા, વસ્તી વૃધ્ધિ, સ્ત્રી પુરૂષ પ્રમાણ, સાક્ષરતા, વ્યાવસાયિક સંરચના, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ વસ્તી, નૃજાતિ સમૂહ, ભાષાકીય સમૂહ, ગ્રામીણ-શહેરી ઘટકો, શહેરીકરણ અને સ્થળાંતર, મહાનગરીય પ્રદેશો.

૪. આર્થિક ભૂગોળ: અર્થતંત્રના મુખ્ય વિભાગો; કૃષિ, ઉદ્યોગ, સેવાઓ, તેમની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ. પાયાના ઉદ્યોગો – કૃષિ, ખનિજ, જંગલ, ઈંધણ (બળતણ) અને માનવશ્રમ આધારિત ઉદ્યોગો, પરિવહન અને વેપાર, પધ્ધતિઓ અને સમસ્યાઓ.

(૬) વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી:

૧. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી; વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનું સ્વરૂપ અને ક્ષેત્ર, રોજબરોજના જીવનમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની પ્રસ્તુતતા, વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન અંગેની રાષ્ટ્રીય નીતિ, ભારતમાં વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન સાથે સંકળાયેલી વિવિધ સંસ્થાઓ, તેમની પ્રવૃત્તિઓ અને યોગદાન, પ્રસિધ્ધ ભારતીય વૈજ્ઞાનિકોનુ યોગદાન.

૨. ઈન્ફર્મેશન અને કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી (આઇસીટી): આઇસીટીનું સ્વરૂપ અને ક્ષેત્ર. આઇસીટીને ઉત્તેજન આપતી વિવિધ સરકારી યોજનાઓ, ઈ-ગવર્નન્સ કાર્યક્રમો અને સેવાઓ, સાયબર સિક્યોરીટી, નેશનલ સાયબર ક્રાઇમ પોલીસી.

૩. અંતરીક્ષ/અવકાશ અને સંરક્ષણ સેવાઓમાં ટેકનોલોજી: ભારતીય અંતરીક્ષ કાર્યક્રમની ઉત્ક્રાંતિ/વિકાસ. વિવિધ સંસ્થાઓ અને કાર્યક્રમો.

૪. ભારતની ઉર્જા નીતિ અને પરમાણુ નીતિ – સરકારની નીતિઓ અને કાર્યક્રમો.

૫. પર્યાવરણ વિજ્ઞાન: રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ પર્યાવરણની જાળવણી માટે નીતિઓ અને સંધિઓ, વન અને વન્યજીવન સંરક્ષણ. કલાઈમેટ ચેન્જ અને આપત્તિ વ્યવસ્થાપન બાબતે નેશનલ એક્શન પ્લાન.

(૭) સામાન્ય બૌધ્ધિક ક્ષમતા

૧. તાર્કિક અને વિશ્લેષણાત્મક ક્ષમતા.

૨. સંખ્યાઓની શ્રેણી, સંકેત અને તેનો ઉકેલ.

૩. આકૃતિઓ અને તેના પેટા વિભાગો, વેન આકૃતિઓ.

૪. ઘડીયાળ, કેલેન્ડર અને ઉંમર સંબંધિત પ્રશ્નો .

૫. સરેરાશ યા મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક, ભારિત સરેરાશ.

૬. ઘાત અને ઘાતાંક, વર્ગ, વર્ગમૂળ, ઘનમૂળ, ગુ.સા.અ. અને લ.સા.અ.

૭. ટકા, સાદુ અને ચક્રવૃધ્ધિ વ્યાજ, નફો અને નુકશાન.

૮. સમય અને કાર્ય, સમય અને અંતર, ઝડપ અને અંતર.

૯. સરળ ભૌમિતિક આકૃતિઓના ક્ષેત્રફળ અને પરિમિતિ, જથ્થો અને સપાટીનો વિસ્તાર (છ સમાંતર બાજુ ધરાવતો ઘન, ઘન, સિલિન્ડર, શંકુ આકાર, ગોળાકાર).

૧૦. માહિતીનું અર્થઘટન, માહિતીનું વિશ્લેષણ, માહિતીની પર્યાપ્તતા, સંભાવના.

(૮) પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની મહત્વની સાંપ્રત ઘટનાઓ

GPSC

પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર (બિનહથિયારી),

ગુજરાત પોલીસ સેવા, વર્ગ–૨ ની

મુખ્ય પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ

વિષય કોડ–PSM1 **(વર્ણનાત્મક)**

ગુજરાતી (મુખ્ય પરીક્ષા)

ગુણ–૨૦૦ **માધ્યમ–ગુજરાતી** **સમય–૩ કલાક**

અનુક્રમ	અભ્યાસક્રમની વિગત	ફાળવાયેલ ગુણ
૧.	નિબંધ : ત્રણ પૈકી કોઈપણ એક (ઓછામાં ઓછા ૨૫૦ વધુમાં વધુ ૩૦૦ શબ્દોમાં) (વર્ણનાત્મક/વિશ્લેષણાત્મક/ચિંતનાત્મક/સાંપ્રત સમસ્યા પર આધારિત)	૨૦
૨.	વિચાર વિસ્તાર (ત્રણ પૈકી કોઈપણ બે) કાવ્યપંક્તિઓ કે ગદ્યસૂક્તિનો વિચારવિસ્તાર (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૨૦
૩.	સંક્ષેપીકરણ : આપેલા ગદ્યખંડમાંથી આશરે ૧/૩ ભાગમાં તમારા શબ્દોમાં સંક્ષેપ	૧૫
૪.	ગદ્યસમીક્ષા: આપેલા ગદ્યખંડના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.	૧૫
૫.	ઔપચારિક ભાષણો તૈયાર કરવા (સ્વાગત, વિદાય, ઉદ્દઘાટન વગેરે) (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૬	પત્રકાર પરિષદ માટે ઉદબોધન તૈયાર કરવા (ઉર્જા, ખેત ધિરાણ, પ્રદૂષણ, આરોગ્ય, શિક્ષણનો નીતિવિષયક કે સમસ્યા વિષયક) (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૭.	પ્રચાર માધ્યમો માટે નિવેદનો તૈયાર કરવા (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૮.	પત્રલેખન (અભિનંદન/શુભેચ્છા/વિનંતી/ફરિયાદ વગેરે) (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૯.	ચર્ચાપત્ર (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) (વર્તમાનપત્રમાં પ્રજાના પ્રશ્નો/સાંપ્રત સમસ્યાઓ/વ્યક્તિગત અભિપ્રાય રજુ કરતુ ચર્ચાપત્ર)	૧૦
૧૦.	અરજી લેખન (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૫
૧૧.	અહેવાલ લેખન (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૫
૧૨.	સંવાદકૌશલ્ય : બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે સંવાદ (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) (જુથચર્ચા, સભાનું કામકાજ, પાણી, કૃષિ, આરોગ્ય, સફાઈ, શિક્ષણને લગતી સમસ્યાઓ વગેરે.	૧૦
૧૩.	ભાષાંતર : અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ	૨૦

૧૪.	ગુજરાતી વ્યાકરણ	૨૦

સૂચવ્યા મુજબ જવાબ લખો. (આ પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પો રહેશે નહીં.)

૧) રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ અને તેનો વાક્યપ્રયોગ

૨) કહેવતોનો અર્થ

૩) સમાસનો વિગ્રહ કરી તેની ઓળખ

૪) છંદ ઓળખાવો

૫) અલંકાર ઓળખાવો

૬) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ

૭) જોડણી શુધ્ધિ

૮) લેખન શુધ્ધિ/ભાષા શુધ્ધિ

૯) સંધિ – જોડો કે છોડો

૧૦) વાક્યરચનાના અંગો/ વાક્યના પ્રકાર/ વાક્ય પરિવર્તન

કુલ **૨૦૦**

GPSC

SUBJECT CODE: PSM2 **(Descriptive)**

ENGLISH (MAIN EXAMINATION)

MARKS - 200 **Medium-English** **Time-3 HOURS**

Serial No.	TYPE OF QUESTION	Marks to be allotted
01	**ESSAY** (A minimum of 200 words and a maximum of 250 words): Choose any one topic from a list of five. (Descriptive/ analytical/ philosophical/based on Current Affairs)	20
02	**LETTER WRITING** (in about 150 words): A formal letter expressing one's opinion about an issue. The issues can deal with daily office matters/ a problem that has occurred in the office/ an opinion in response to one sought by a ranked officer etc.	15
03	**PRESS RELEASE** (in about 200 words): The PR or appeal should be on an issue pertaining to a recent concern/problem/disaster/rumours etc.	20
04	**PRESS APPEAL** (in about 100 words): The PR or appeal should be on an issue pertaining to a recent concern/problem/disaster/rumours etc.	15
05	**REPORT WRITING** (in about 150 words): A report on an official function/event/field trip/survey etc.	20
06	**DIALOGUE WRITING** (in about 150 words): A Dialogue between two persons on a topical issue	15
07	**FORMAL SPEECH** (in about 150 words): A speech (in a formal style) that is to be read out in a formal function. This could be an inauguration speech, an educational seminar/conference, a formal ceremony of importance etc.	15
08	**PRECIS WRITING**: A precis in about 100 words for a 300-word passage.	20
09	**READING COMPREHENSION**: A reading passage of about 250 words to be given followed by short-answer type questions.	20

GPSC

10	**ENGLISH GRAMMAR**:	20

a. Tenses
b. Voice
c. Narration (Direct-Indirect)
d. Transformation of sentences
e. Use of Articles and Determiners
f. Use of Prepositions
g. Use of Phrasal verbs
h. Use of idiomatic expressions
i. Administrative Glossary
j. Synonyms/Antonyms
k. One-word substitution
l. Cohesive devices/Connectives/Linkers
m. Affixes
n. Words that cause confusion like homonyms/homophones.

11.	**TRANSLATION**:	20
	Translation of a short passage (of about 250 words) from Gujarati to English.	
	Total	**200**

GPSC

વિષય કોડ-PSM3 **(વર્ણનાત્મક)**

સામાન્ય અભ્યાસ-૧ (મુખ્ય પરીક્ષા)

ગુણ-૨૦૦ **માધ્યમ-ગુજરાતી/અંગ્રેજી** **સમય-૩ કલાક**

પ્રશ્નપત્રનુ માળખુ નીચે મુજબ રહેશે.

પ્રશ્નોની સંખ્યા	પ્રશ્ન વાર ગુણ	પ્રશ્નવાર શબ્દ મર્યાદા	કુલ ગુણ
૧૨	૫	૪૦ થી ૫૦ શબ્દો	૬૦
૮	૧૦	૮૦ થી ૯૦ શબ્દો	૮૦
૪	૧૫	૧૩૦ થી ૧૪૦ શબ્દો	૬૦

(ક) ભારતનો ઈતિહાસ

૧. સિંધુ ખીણની સભ્યતા: લાક્ષણિકતાઓ, સ્થળો, સમાજ, સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ, કળા અને ધર્મ, સિંધુ ખીણની સભ્યતા અને ગુજરાત. વૈદિક યુગ, જૈન ધર્મ અને બૌધ્ધ ધર્મ, નંદ રાજવંશ.

૨. મૌર્ય અને ગુપ્ત સામ્રાજ્ય.

૩. વિજયનગર સામ્રાજ્ય અને દક્ષિણ ભારતના મહત્વના રાજવંશો.

૪. ગુજરાતના મહત્વના રાજવંશો- તેમનુ વહીવટી તંત્ર, કલા, સ્થાપત્ય, સાહિત્ય, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી.

૫. શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ: તક્ષશીલા, નાલંદા અને વલભી.

૬. ભારતમાં યુરોપિયનોનું આગમન, ભારતમાં બ્રિટિશ શાસનની સ્થાપના અને વિસ્તરણ ૧૭૫૭ થી ૧૮૫૬, જમીન મહેસૂલ પધ્ધતિ. કાયમી જમાબંધી, રૈયતવારી અને મહાલવારી. શિક્ષણ પધ્ધતિ.

૭. ભારતનો ૧૮૫૭ નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ, ૧૯મી સદીમાં ભારત અને ગુજરાતમાં ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારા આંદોલનો, ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદનાં ઉદય માટે જવાબદાર પરિબળો, ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ.

૮. રાષ્ટ્રીય ફલક પર મહાત્મા ગાંધીનો ઉદય અને તેમના વિચાર, સિધ્ધાંતો અને જીવન દર્શનનો ભારતના રાજકીય, સમાજિક, આર્થિક, ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક જીવન પર પ્રભાવ.

૯. સ્વતંત્રતા ચળવળ અને સ્વાતંત્ર્યોત્તર એકીકરણમાં સરદાર પટેલની ભૂમિકા.

૧૦. ભારત અને વિદેશમાં ભારતીય ક્રાંતિકારીઓ, આઝાદ હિંદ ફોજ અને સુભાષચંદ્ર બોઝ.

૧૧. આઝાદી પછીનું ભારત: દેશમાં રાજ્યોનું પુનર્ગઠન, મહાગુજરાત ચળવળ, અગત્યની ઘટનાઓ.

(ખ) સાંસ્કૃતિક વારસો

૧. ભારતીય સંસ્કૃતિ તથા પ્રાચીનથી અર્વાચીન સમય સુધીના તેના કળા સ્વરૂપો, સાહિત્ય, શિલ્પ અને સ્થાપત્યની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ; ભારતીય સમાજની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ.

૨. ભારતીય ચલચિત્રો અને રંગભૂમિ તથા તેનો સમાજ પર પ્રભાવ.

૩. ગુજરાતના કળા અને કસબ

૪. ગુજરાતી રંગભૂમિ

૫. ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ અને મૌખિક પરંપરા: તેનું મહત્વ, લાક્ષણિકતાઓ અને અસરો.

૬. ગુજરાતના દરીયાકાંઠાની સંસ્કૃતિ અને આદિવાસી સંસ્કૃતિ.

(ગ) ભૂગોળ

૧. ગુજરાત અને ભારતની ભૌતિક લાક્ષણિકતાઓ અને સંશાધનોનો અભ્યાસ: મુખ્ય ભૂમિસ્વરૂપો, આબોહવા, જમીન, ખડકો, નદીઓ, જળાશયો, વનસ્પતિ, ખનીજ અને જળ સંશાધન.

૨. આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ : પ્રાથમિક, દ્વિતીય, તૃતિય અને ચતુર્થ.

૩. સામાજિક અને વસ્તીવિષયક ભૂગોળ.

૪. વિકાસકીય અને પર્યાવરણીય મુદ્દાઓ, ટકાઉ વિકાસ, વૈશ્વિકરણ; તેની સામાજિક અને આર્થિક અસરો, સ્માર્ટ સીટી અને ઉપાયો. કુદરતી પ્રકોપો, કાર્બન ઉત્સર્જન, પ્રદૂષણ પ્રકોપ વ્યવસ્થાપન. આબોહવા પરિવર્તન અને પર્યાવરણ ક્ષયની સમસ્યાઓ માટે વૈશ્વિક પ્રતિભાવ : મહત્વપૂર્ણ સંધિઓ અને સંમેલનો.

(ઘ) વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી

૧. ઉમદા માનવ જીવન માટે વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશનનો સમન્વય, રોજ બરોજના જીવનમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી; વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી ના ક્ષેત્રમાં ભારતનુ યોગદાન, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગ અને પ્રસારમાં પડકારો અને બાધાઓ, રાષ્ટ્ર ઘડતરમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની ભૂમિકા અને અવકાશ.

૨. ઇન્ફોર્મેશન અને કમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી: (આઇસીટી) – તેનું મહત્વ, લાભ અને પડકારો, ઇ–ગવર્નન્સ અને ભારત, સાયબર ક્રાઇમ અને સાઇબર સિક્યોરીટી બાબતે નીતિઓ.

૩. ભારતનો અંતરિક્ષ કાર્યક્રમ – ભૂતકાળ, વર્તમાન અને ભવિષ્ય. ભારતની ઉર્જાનીતિ અને પરમાણુ નીતિ. સંરક્ષણ સેવાઓમાં ટેક્નોલોજીનું મહત્વ, લાભ અને પડકારો.

૪. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી ક્ષેત્રે ભારતીયોની સિધ્ધિ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં ઇન્ટેલેક્ચુઅલ પ્રોપર્ટી રાઇટ્સ સંબંધિત બાબતો.

(ચ) પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની મહત્વની સાંપ્રત ઘટનાઓ

વિષય કોડ-PSM4 **(વર્ણનાત્મક)**

સામાન્ય અભ્યાસ-૨ (મુખ્ય પરીક્ષા)

ગુણ-૨૦૦ **માધ્યમ-ગુજરાતી/અંગ્રેજી** **સમય-૩ કલાક**

પ્રશ્નપત્રનુ માળખુ નીચે મુજબ રહેશે.

પ્રશ્નોની સંખ્યા	પ્રશ્ન વાર ગુણ	પ્રશ્નવાર શબ્દ મર્યાદા	કુલ ગુણ
૧૨	૫	૪૦ થી ૫૦ શબ્દો	૬૦
૮	૧૦	૮૦ થી ૯૦ શબ્દો	૮૦
૪	૧૫	૧૩૦ થી ૧૪૦ શબ્દો	૬૦

(ક) ભારતીય રાજ્ય વ્યવસ્થા અને બંધારણ

૧. ભારતનું બંધારણ અને તેની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ.

૨. ભારતીય સંઘ તથા રાજ્ય સરકારોના કાર્યો તથા ફરજો.

૩. સંઘીય માળખાને સંલગ્ન મુદ્દાઓ તથા પડકારો-રાજ્યોમાં રાજ્યપાલની ભૂમિકા.

૪. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો વચ્ચે સત્તાનું વિભાજન (કેન્દ્ર યાદી, રાજ્ય યાદી, સહવર્તી યાદી), મુદ્દાઓ અને પડકારો.

૫. મહત્વના બંધારણીય સુધારા.

૬. બંધારણીય સંસ્થાઓ અને તેમની ભૂમિકા.

૭. સંસદ અને રાજ્ય વિધાન ગૃહ – માળખુ, કામગીરી, કાર્યસંચાલન, સત્તા અને વિશેષાધિકાર તથા સંલગ્ન મુદ્દાઓ.

૮. ભારતમાં ન્યાયપાલિકા – માળખુ અને કાર્યો, કટોકટીને લગતી અગત્યની જોગવાઈઓ અને બંધારણીય સુધારાઓ, ન્યાયિક સમીક્ષા, જનહિત યાચિકા.

(ખ) લોકપ્રશાસન અને શાસન

૧. લોકપ્રશાસનનો અર્થ, પ્રકૃતિ તથા કાર્યક્ષેત્ર – ભારતમાં ઉત્ક્રાંતિ, બ્રીટીશ શાસનનો વારસો.

૨. લોકશાહીમાં મૂલ્કી સેવાની ભૂમિકા.

૩. વિવિધ ક્ષેત્રોનાં વિકાસ સંદર્ભમાં સરકારની નીતિઓ તથા દરમ્યાનગીરી, અમલીકરણનાં મુદ્દાઓ તથા સમસ્યાઓ.

૪. વિકાસ પ્રક્રિયા – નાગરીક સમાજ, બિન-સરકારી સંગઠનો તથા અન્ય સહભાગીઓની ભૂમિકા.

૫. વૈધાનિક, નિયમનકારી અને વિવિધ અર્ધન્યાયિક સંસ્થાઓ.

૬. સુશાસન અને ઈ-શાસન - પારદર્શિતા, શાસનમાં ઉત્તરદાયિત્વ તથા સંવેદનશીલતા – નાગરિક અધિકાર પત્ર, માહિતી અધિકારનો હક, જાહેર સેવા અધિનિયમ અને આ સર્વેની અસરો, સામાજિક અન્વેશણ અને તેનુ મહત્વ.

૭. અધિકાર સંલગ્ન મુદ્દાઓ (માનવ અધિકાર, સ્ત્રીઓના અધિકાર, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના અધિકારો, બાળકોના અધિકાર) ઈત્યાદી.

૮. મહત્વની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ, એજન્સી, વિવિધ સંગઠનો અને તેમનુ માળખુ.

(ગ) લોકસેવામાં નીતિશાસ્ત્ર

૧. નીતિશાસ્ત્ર અને માનવ સંવાદ : સાર, નિર્ધારકો અને માનવ વ્યવહારો પર અસરો/પ્રભાવ, પરિણામો; નીતિશાસ્ત્રનાં પરિમાણો, વ્યક્તિગત અને જાહેર સંબંધમાં નીતિશાસ્ત્ર, જાહેર સેવામાં નીતિશાસ્ત્ર, સત્યનિષ્ઠા અને ઉત્તરદાયિત્વ – માહિતી અધિકાર કાયદો, જાહેર સેવા કાયદો અને તેની અસરો.

૨. વલણ : મૂળ તત્વો, કાર્યો; વિચારો અને વર્તણૂંક/વ્યવહાર પર તેની અસરો અને સંબંધ; ચારિત્ર્ય અને રાજકીય વલણ; સામાજીક અસરો તથા સમજાવટ/પ્રોત્સાહનની ભૂમિકા.

૩. ભાવનાત્મક બુધ્ધિમતા: ખ્યાલ, વહિવટ અને શાસનમાં તેની ઉપયોગીતા અને વિનીયોગ.

૪. માનવમૂલ્યો : નાગરીકોને મૂલ્ય સંબંધિત શિક્ષિત કરવામાં કુટુંબ, સમાજ તથા શૈક્ષણિક સમસ્યાઓની ભૂમિકા.

૫. નીતિશાસ્ત્ર સંબંધિત મુદ્દાઓ અને પડકારો – ભ્રષ્ટાચારવિરોધી તંત્ર, લોકપાલ, લોકઆયુક્ત

૬. ઉપરોક્ત ક્રમ (૧–૫) સંબંધિત બાબતોનો કેસ સ્ટડી.

(ઘ) ભારતીય અર્થતંત્ર અને આયોજન

૧. ભારતીય અર્થતંત્ર: ભારતમાં આયોજનની કામગીરીનો ઉદ્દભવ અને વિકાસ. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારની આર્થિક કામગીરી, ગતિશીલતા, પડકારો, નવી પહેલ, સુધારણા વગેરે. અગત્યની ઘટનાઓ, વિકાસ અને સામાજિક ક્ષેત્રની પહેલ. નીતિ આયોગ: ઉદ્દેશો, બંધારણ અને કાર્યો. સામાજિક ઓડિટ.

૨. નાણાં અને બેન્કિંગ માટે નિયમનકારી માળખું: વિભાવનાઓ, માળખુ અને ભૂમિકા.

૩. ભારતીય જાહેર વિત્તવ્યવસ્થા; ભારતીય કર પદ્ધતિ, જાહેર ખર્ચ, જાહેર દેવું, ભારતીય અર્થતંત્રમાં ખાધ અને સહાય. કેન્દ્ર અને રાજ્યના નાણાકીય સબંધો.

૪. ગ્રામીણ વિકાસ– પડકારો અને નીતિઓ; ભારતમાં રોજગાર નીતિઓ/યોજનાઓ.

૫. બાહ્ય ક્ષેત્ર: વિદેશ વેપારના વલણો, સંરચના અને દિશા. બાહ્ય ક્ષેત્ર સુધારાઓ. વિદેશી સંસ્થાકીય રોકાણ (FII) અને વિદેશી પ્રત્યક્ષ રોકાણ (FDI).

૬. ગુજરાતનું અર્થતંત્ર– એક અવલોકન; ભારત અને પ્રમુખ રાજ્યોની તુલનાએ ગુજરાતનું અર્થતંત્ર, આર્થિક અને સામાજિક માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસની નીતિઓ. ગુજરાતમાં સહકારી આંદોલન અને જીવનની સામાજિક આર્થિક બાબતો પર તેની અસર.

૭. આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓ: ઉર્જા, બંદરો, માર્ગો, હવાઇ મથકો, રેલ્વે, ટેલી કમ્યુનિકેશન. સોશિયલ ઇમ્પેક્ટ અસેસમેન્ટ.

INDEX		
Sr. No.	**Details**	**Page No.**

Sr. No.	Details	Page No.
1	Scheme of the Examination	17
2	Syllabus of Preliminary Examination	
3	General Studies	19
4	Syllabus of Main Examination	
5	Gujarati	23
6	English	25
7	General Studies-1	27
8	General Studies-2	29

GPSC

Scheme of competitive Examination for Police Inspector (Unarmed), Gujarat Police Service, Class-II

Note: The medium of the examination shall be English and Gujarati. Gujarati and English Papers in Main Exam shall be in respective Language only. In case of question of interpretation of syllabus, the interpretation of the English shall be final.

I. Preliminary Examination

Sr. No.	Nature of Exam	Name of the paper	Time	Total Allotted Marks
1.	Objective	General Studies	3 Hours	300

II. Physical Efficiency Test

(Only for those candidates who succeed Preliminary Examination)

Candidate	Test	Qualifying Standard
All Male candidates	5000 Meter running	In 25 minutes
All Female candidates	1600 Meter running	In 9.30 minutes

II. Main Examination

(Only for those candidates who qualified prescribed physical efficiency test and having prescribed physical standards)

<table>
<tr><th>Sr. No.</th><th>Nature of Exam</th><th>Name of Paper</th><th>Time</th><th>Total Allotted Marks</th></tr>
<tr><td>1.</td><td rowspan="4">Descriptive</td><td>Gujarati</td><td>3 Hours</td><td>200</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>English</td><td>3 Hours</td><td>200</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>General Studies-1</td><td>3 Hours</td><td>200</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>General Studies-2</td><td>3 Hours</td><td>200</td></tr>
<tr><td colspan="4">Total Marks of mains written Examination</td><td>800</td></tr>
<tr><td colspan="4">Personality Test
(Only for those candidates who qualified in Mains Written Examination)</td><td>100</td></tr>
<tr><td colspan="4">Total Marks to be considered for Final Selection</td><td>900</td></tr>
</table>

Syllabus of Preliminary Examination for

Police Inspector (Unarmed),

Gujarat Police Service Class-II

Subject code:PSP **(Objective)**

General Studies-1 (Preliminary)

Marks-300 **No. of Questions-300** **Medium: English/Gujarati** **Time-180 Minutes**

(1) History

1. Indus valley Civilization: Features, Sites, Society, Cultural History, Art and Religion. Vedic age- Jainism and Buddhism.
2. The Mauryan and the Gupta Empire, Chola and Pallav Dynasties.
3. Important Dynasties of Gujarat – Impact and Contribution, Important Policies, their administration, economy, society, religion, literature, arts and architecture.
4. The advent of the Europeans in India. Establishment and expansion of British rule in India. Indian war of Independence of 1857 with special reference to Gujarat. Religious and social reform movements in 19th Century in India and Gujarat.
5. India's Freedom Movement, Revolutionaries in India and abroad. Role and contribution of freedom fighters of Gujarat and India.
6. The Role and contribution of Mahatma Gandhi and Sardar Patel in Pre and Post independence of India.
7. India after Independence - Reorganization of the States within the country, Maha Gujarat Movement, Major events.
8. Achievements and administrative reforms of the rulers of princely states of Saurashtra, Kutchh and Gujarat.

(2) Cultural Heritage

1. Cultural Heritage of India and Gujarat: Art forms, Literature, Sculpture and Architecture.
2. Gujarat's Folk Culture and Oral Tradition: Its Importance, Peculiarities and Impact.
3. Art and Craft of Gujarat: Socio-Cultural contribution.
4. Life of Adivasi (Tribes).
5. Pilgrimage and Tourist Places of Gujarat.

(3) Constitution, Polity, Social Justice and International Relations.

1. Indian Constitution: Evolution, features, Preamble, Fundamental Rights, Fundamental Duties, Directive Principles of State Policy, Important Amendments, Significant Provisions and Basic Structure.
2. Functions and Responsibilities of the Union and the States, Parliament and State Legislatures: Structure, Function, Power and Privileges. Role of the President and the Governor.

GPSC

3. Constitutional Authorities, Statutory, Regulatory and Quasi-judicial bodies.
4. Panchayati Raj.
5. Public Policy and Governance. Impact of Liberalization, Privatization and Globalization on Governance.
6. Rights Issues (Human rights, Women rights, SC/ST rights, Child rights) etc.
7. India's Foreign Policy – International Relations – Important Institutions, Agencies and Fora, their structure and mandate.
8. Important Policies and Programmes of Central and State Governments.

(4) Indian Economy and Planning

1. Indian Economy on the eve of Independence, Emergence and development of planning exercise in India – historical debates, plan models and shift in focus over time. Indian economy in post reform period: New Economic Reforms, NITI Aayog: aims, constitution and functions.
2. Various Policies and amendments in Agriculture sector and Industries sector, Infrastructure in Indian Economy. Banking and Insurance; Regulatory Mechanism. Impact of Privatization on Indian Economy, Growth, Challenges and Opportunities.
3. Indian Public finance; Indian tax system, public expenditure, public debt, deficit and subsidies in the Indian economy. Center-State financial relation. GST: Concept and Implications.
4. Trend, composition, structure and direction of India's Foreign Trade.
5. Gujarat economy-An overview; social sector in Gujarat- Education, Health, and Nutrition. Agriculture, forest, water resources, mining, industry and service Sector. Development policies for economic and social infrastructure. Co-operative sector in Gujarat.

(5) Geography

1. General Geography: Earth in Solar system, Motion of the Earth, Concept of time, Season, Internal Structure of the Earth, Major landforms and their features. Atmosphere-structure and composition, elements and factors of Climate, Airmasses and Fronts, atmospheric disturbances, climate change. Oceans: Physical, chemical and biological characteristics, Hydrological Distasters, Marine and Continental resources.
2. Physical: World, India and Gujarat : Major physical divisions, Earthquakes, landslides, Natural drainage, climatic changes and regions, Monsoon, Natural Vegetation, Parks and Sanctuaries, Major Soil types, Rocks and Minerals.
3. Social: World, India and Gujarat : distribution, density, growth, Sex-ratio, Literacy, Occupational Structure, SC and ST Population, Rural-Urban components, Racial,

GPSC

tribal, religious and linguistic groups, urbanization, migration and metropolitan regions.

4. Economic: World, India and Gujarat: Major sectors of economy, Agriculture, Industry and Services, their salient features. Basic Industries-Agro, mineral, forest, fuel and manpower based Industries, Transport and Trade, Pattern and Issues.

(6) Science and Technology

1. Science and Technology: Nature and Scope of Science & Technology; Relevance of Science & Technology to the day to day life; National Policy on Science, Technology and Innovation; Institutes and Organization in India promoting integration of Science, Technology and Innovation, their activities and contribution; Contribution of Prominent Indian Scientists.
2. Information and Communication Technology (ICT): Nature and Scope of ICT; Various Government programmes promoting ICT, E-Governance programmes and services; Cyber Security, National Cyber Crime Policy.
3. Technology in Space & Defence: Evolution of Indian Space Programme; Various Institutes and programmes.
4. Energy policy and Nuclear Policy of India - Government Policies and Programmes.
5. Environmental Science: Policies and Treaties for the protection of environment at the national and the international level; Forest and Wildlife Conservation; National Action plans on Climate Change and Disaster management.

(7) General Mental Ability

1. Logical Reasoning and Analytical Ability.
2. Number Series, Coding –Decoding.
3. Shapes and their Sub-sections, Venn Diagram.
4. Problems based on Clocks, Calendar and Age.
5. Average of mean, median, mode – including weighted mean.
6. Power and exponent, Square, Square Root, Cube Root, H.C.F. and L.C.M.
7. Percentage, Simple and Compound Interest, Profit and loss.
8. Time and Work, Time and Distance, Speed and Distance.
9. Area and Perimeter of Simple Geometrical Shapes, Volume and Surface Area of Sphere, Cone, Cylinder, cubes and Cuboids.
10. Data interpretation, Data Analysis, Data sufficiency, Probability.

(8) Current Events of Regional, National and International Importance.

Syllabus of Main Examination for

Police Inspector (Unarmed),

Gujarat Police Service Class-II

GPSC

વિષય કોડ–PSM1 **(વર્ણનાત્મક)**

ગુજરાતી (મુખ્ય પરીક્ષા)

ગુણ–૨૦૦ **માધ્યમ–ગુજરાતી** **સમય–૩ કલાક**

અનુક્રમ	અભ્યાસક્રમની વિગત	ફાળવાયેલ ગુણ
૧.	નિબંધ : ત્રણ પૈકી કોઈપણ એક (ઓછામાં ઓછા ૨૫૦ વધુમાં વધુ ૩૦૦ શબ્દોમાં) (વર્ણનાત્મક/વિશ્લેષણાત્મક/ચિંતનાત્મક/સાંપ્રત સમસ્યા પર આધારિત)	૨૦
૨.	વિચાર વિસ્તાર (ત્રણ પૈકી કોઈપણ બે) કાવ્યપંક્તિઓ કે ગદ્યસૂક્તિનો વિચારવિસ્તાર (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૨૦
૩.	સંક્ષેપીકરણ : આપેલા ગદ્યખંડમાંથી આશરે ૧/૩ ભાગમાં તમારા શબ્દોમાં સંક્ષેપ	૧૫
૪.	ગદ્યસમીક્ષા: આપેલા ગદ્યખંડના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.	૧૫
૫.	ઔપચારિક ભાષણો તૈયાર કરવા (સ્વાગત, વિદાય, ઉદ્‌ઘાટન વગેરે) (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૬	પત્રકાર પરિષદ માટે ઉદ્‌બોધન તૈયાર કરવા (ઉર્જા, ખેત ધિરાણ, પ્રદૂષણ, આરોગ્ય, શિક્ષણનો નીતિવિષયક કે સમસ્યા વિષયક) (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૭.	પ્રચાર માધ્યમો માટે નિવેદનો તૈયાર કરવા (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૮.	પત્રલેખન (અભિનંદન/શુભેચ્છા/વિનંતી/ફરિયાદ વગેરે) (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૯.	ચર્ચાપત્ર (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) (વર્તમાનપત્રમાં પ્રજાના પ્રશ્નો/સાંપ્રત સમસ્યાઓ/વ્યક્તિગત અભિપ્રાય રજુ કરતુ ચર્ચાપત્ર)	૧૦
૧૦.	અરજી લેખન (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૫
૧૧.	અહેવાલ લેખન (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૫
૧૨.	સંવાદકૌશલ્ય : બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે સંવાદ (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) (જુથચર્ચા, સભાનું કામકાજ, પાણી, કૃષિ, આરોગ્ય, સફાઈ, શિક્ષણને લગતી સમસ્યાઓ વગેરે.	૧૦
૧૩.	ભાષાંતર : અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ	૨૦

GPSC

૧૪.	ગુજરાતી વ્યાકરણ	૨૦

સૂચવ્યા મુજબ જવાબ લખો. (આ પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પો રહેશે નહીં.)

૧) રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ અને તેનો વાક્યપ્રયોગ

૨) કહેવતોનો અર્થ

૩) સમાસનો વિગ્રહ કરી તેની ઓળખ

૪) છંદ ઓળખાવો

૫) અલંકાર ઓળખાવો

૬) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ

૭) જોડણી શુધ્ધિ

૮) લેખન શુધ્ધિ/ભાષા શુધ્ધિ

૯) સંધિ – જોડો કે છોડો

૧૦) વાક્યરચનાના અંગો/ વાક્યના પ્રકાર/ વાક્ય પરિવર્તન

કુલ **૨૦૦**

GPSC

SUBJECT CODE: PSM2 **<u>(Descriptive)</u>**

ENGLISH (MAIN EXAMINATION)

MARKS - 200 **Medium-English** **Time-3 HOURS**

Serial No.	TYPE OF QUESTION	Marks to be allotted
01	**ESSAY** (A minimum of 200 words and a maximum of 250 words): Choose any one topic from a list of five. (Descriptive/ analytical/ philosophical/based on Current Affairs)	20
02	**LETTER WRITING** (in about 150 words): A formal letter expressing one's opinion about an issue. The issues can deal with daily office matters/ a problem that has occurred in the office/ an opinion in response to one sought by a ranked officer etc.	15
03	**PRESS RELEASE** (in about 200 words): The PR or appeal should be on an issue pertaining to a recent concern/problem/disaster/rumours etc.	20
04	**PRESS APPEAL** (in about 100 words): The PR or appeal should be on an issue pertaining to a recent concern/problem/disaster/rumours etc.	15
05	**REPORT WRITING** (in about 150 words): A report on an official function/event/field trip/survey etc.	20
06	**DIALOGUE WRITING** (in about 150 words): A Dialogue between two persons on a topical issue	15
07	**FORMAL SPEECH** (in about 150 words): A speech (in a formal style) that is to be read out in a formal function. This could be an inauguration speech, an educational seminar/conference, a formal ceremony of importance etc.	15
08	**PRECIS WRITING**: A precis in about 100 words for a 300-word passage.	20
09	**READING COMPREHENSION**: A reading passage of about 250 words to be given followed by short-answer type questions.	20

GPSC

10	**ENGLISH GRAMMAR**: a. Tenses b. Voice c. Narration (Direct-Indirect) d. Transformation of sentences e. Use of Articles and Determiners f. Use of Prepositions g. Use of Phrasal verbs h. Use of idiomatic expressions i. Administrative Glossary j. Synonyms/Antonyms k. One-word substitution l. Cohesive devices/Connectives/Linkers m. Affixes n. Words that cause confusion like homonyms/homophones.	20
11.	**TRANSLATION**: Translation of a short passage (of about 250 words) from Gujarati to English.	20
	Total	**200**

GPSC

SUBJECT CODE: PSM3 **(Descriptive)**

General Studies-1 (Mains)

MARKS - 200 **Medium: English/Gujarati** **Time- 3 HOURS**

The structure of the question paper shall be as below.

No. of Questions	Question wise marks	Question wise word limit	Total Marks
12	5	40 to 50 words	60
8	10	80 to 90 words	80
4	15	130 to 140 words	60

(A) History of India:

1. Indus valley Civilization: Features, Sites, Society, Cultural History, Art and Religion. Indus Valley Civilization and Gujarat. The Vedic times, Jainism and Buddhism. The Nanda Dynasty.
2. The Mauryan and the Gupta Empire.
3. Vijaynagar Empire and Important South Indian Dynasties.
4. Important Dynasties of Gujarat - their administration, art, architecture, literature, science and technology.
5. Educational institutions. Takshshila, Nalanda and Vallabhi.
6. The advent of the Europeans in India. Establishment and expansion of British rule in India from 1757 to 1856. Land Revenue Settlement. Permanent Settlement. Ryotwari and Mahalvari. Education System.
7. Indian war of Independence of 1857, Religious and social reform movements in 19th Century in India and Gujarat. Factors responsible for the rise of Indian Nationalism. Indian National Congress.
8. Rise of Mahatma Gandhi on National Horizon, impact of his thoughts, principles and philosophy on political, social, economic, religious and cultural life of India.
9. The Role of Sardar Patel in freedom movement and post-independence consolidation.
10. Indian Revolutionaries in India and abroad, Indian National Army and Subhash Chandra Bose.
11. India after Independence - Reorganization of the States within the country, Maha Gujarat Movement, Major events.

(B) Cultural Heritage

1. Indian Culture and its Salient aspects of Art forms, Literature, Architecture and Sculpture from Ancient to Modern times; Salient features of Indian Society.
2. Indian Cinema and Theatre, its influence on Society.
3. Art and Craft of Gujarat.
4. Gujarati Theatre (Rangbhumi).
5. Gujarat's Folk Culture and Oral Tradition: Its Importance, Peculiarities and Impact.
6. Culture of coastal area of Gujarat, Tribal Culture.

(C) Geography

1. Study of Physical Features and Resources of India and Gujarat; Major land forms, climate, soil, rocks, rivers, reservoirs vegetation, minerals and water resources.
2. Economic Activities: Primary, Secondary, Tertiary and Quaternary.
3. Social and Demographic geography.
4. Developmental and Environmental issues, Sustainable development, Globalization; its impact on society and economy, Smart Cities and solutions. Natural hazards, Carbon emission, Pollution-hazard management. Global response to problems of Climate Change and Environmental depletion. Important treaties and Conventions.

(D) Science and Technology

1. Integration of Science, Technology and Innovation for better human life; Science & Technology in everyday life; India's contribution in the field of Science and Technology. Concerns and challenges in the proliferation and use of science and technology; Role and Scope of Science and Technology in nation building.
2. Information and Communication Technology (ICT) - its importance, advantages and challenges; E-governance and India; Cyber Crime and policies to address security concerns.
3. Indian Space Programme - Past, Present and Future. Energy policy and Nuclear Policy of India. Technology in Defense Services - its importance, advantages and challenges.
4. Achievements of Indians in the field of Science and Technology. Issues related to Intellectual Property Rights in the field of Science and Technology.

(E) Current Events of Regional, National and International Importance.

GPSC

SUBJECT CODE: PSM4 **(Descriptive)**

General Studies-2 (Mains)

MARKS - 200 **Medium: English/Gujarati** **Time- 3 HOURS**

The structure of the question paper shall be as below.

No. of Questions	Question wise marks	Question wise word limit	Total Marks
12	5	40 to 50 words	60
8	10	80 to 90 words	80
4	15	130 to 140 words	60

(A) Indian Polity and Constitution:

1. Indian Constitution and its salient features.
2. Functions and duties of the Indian Union and the State Governments.
3. Issues and challenges pertaining to the Federal structure – Role of Governor in States.
4. Distribution of powers between the Union and States (Union list, State list and Concurrent list) – Issues and challenges.
5. Important Constitutional Amendments.
6. Constitutional Authorities and their Role.
7. Parliament and State Legislatures – structure, functioning, conduct of business, powers & privileges and issues arising out of these.
8. Judiciary in India – Structure and functions, important provisions relating to emergency and constitutional amendments, judicial review, Public Interest Litigation.

(B) Public Administration and Governance:

1. Meaning, Nature and Scope of Public Administration – Evolution in India, Legacy of British rule.
2. Role of Civil Services in Democracy.
3. Government policies and interventions for development in various sectors and issues and problems of implementation.
4. Development processes - the role of civil society, NGOs and other stakeholders.
5. Statutory, regulatory and various quasi-judicial authorities.
6. Good governance and e-governance- Transparency, accountability and responsiveness in governance – Citizen’s Charter. RTI, Public Service Act and their implications, Concept of Social Audit and its importance.

7. Rights Issues (Human rights, Women rights, SC/ST rights, Child rights) etc.
8. Important International Institutions, Agencies and Fora and their structure.

(C) Ethics in Public Service:

1. Ethics and Human Interface: Essence, determinants and consequences of Ethics in human behavior; dimensions of ethics; ethics in private and public relationships, ethics, integrity and accountability in public service – RTI, Public Service Act and its implications.
2. Attitude: content, functions; its influence and relation with thought and behaviour; moral and political attitudes; role of social influence and persuasion.
3. Emotional intelligence - concept, utilities and application in administration and governance.
4. Human Values - role of family, society and educational institutions in imparting values to citizens.
5. Issues and challenges in ethics: Anticorruption Mechanism, Lok Pal, Lok Ayukta.
6. Case studies in the above areas (i.e. 1 to 5)

(D) Indian Economy and Planning

1. Emergence and development of planning exercise in India. Economic Performance, Dynamics, Challenges, New Initiatives, Reforms etc. by the State and Central Government. Important Events, Developments and Social Sector Initiatives. NITI Aayog: aims, constitution and functions. Social Audit.
2. Regulatory framework for money and banking: concepts, structure and role.
3. Indian Public finance: Indian tax system, public expenditure, public debt, deficit and subsidies in the Indian economy. Centre-state financial relation.
4. Rural development - Challenges and policies; employment policies/schemes in India.
5. External sector: Trends, Composition and Direction of Foreign Trade. External sector reforms. Foreign Institutional Investment (FII) and Foreign Direct Investment (FDI).
6. Gujarat economy-An overview, Gujarat Economy in relation to India and major states, Development policies for economic and social infrastructure. Co-operative movement in Gujarat and its impact on Socio-economic aspects of life.
7. Infrastructure: Energy, Port, roads, Airport, Railways, Telecommunications - Social Impact Assessment.

-sd-

(Manisha Patel)

Deputy Secretary

Gujarat Public Service Commission